

Carta del voluntariat de Càritas

Càritas

1

Carta del Voluntariat de Càritas ¹

1.1. Què es Càritas

Càritas és l'expressió de l'amor preferencial de la comunitat cristiana pels pobres inspirat en l'Evangeli i en la Doctrina Social de l'Església, que desenvolupa la seva acció fonamental a través del voluntariat.

Entre els seus objectius fundacionals destaquen la promoció de la solidaritat de la comunitat cristiana i l'ajuda al desenvolupament integral de les persones que es troben en situació de precarietat.

Càritas Espanyola és la confederació oficial de les entitats d'acció caritativa i social de l'Església catòlica a Espanya, instituída per la Conferència Episcopal l'any 1947. Té personalitat jurídica pròpia, tant eclesialística com civil ², està sotmesa a la legislació vigent i ha de garantir el respecte i compliment de les normes que li siguin aplicables.

Cada Càritas Diocesana i Regional, membres de la Confederació de Càritas Espanyola, té el seu propi estatut jurídic en el seu àmbit territorial.

¹ Aquesta Carta del Voluntariat té com a punt de partida i referència la *Carta del Voluntariat de Càritas*, aprovada pel Consell General de Càritas Espanyola el desembre de 1989 i publicada per Càritas Española, Cuaderno 2, col·lecció «La Acció Social». Cuadernos de Formació, Madrid, 1990, pàgs. 7-14.

² Decret d'erecció de la Jerarquia de 17 de març de 1960 i inscrita al Registre d'Entitats Religioses del Ministeri de Justícia el 9 de març de 1981, amb el número 372/0-SE/C.

1.2. La missió de Càritas i el voluntariat

La missió de Càritas Espanyola, com a acció de la comunitat cristiana, és promoure el desenvolupament integral de les persones i els pobles, especialment de les més pobres i excloses.

La raó última de la seva existència és ser expressió de l'amor preferencial de Déu envers els pobres. Des d'aquesta raó, desenvolupa una acció organitzada i comunitària a favor de la justícia, i de denúncia de les causes que generen la injustícia.

Aquesta acció adquireix sentit només si és un mitjà per despertar les energies pròpies de les persones i dels col·lectius afectats, amb l'objectiu de convertir-los en protagonistes actius mitjançant la posada en joc de les seves capacitats i potencialitats³.

Per complir la seva missió, Càritas compta amb la presència, l'empenta, la fe i la solidaritat dels qui se situen al costat dels empobrits i ho fan des de la pròpia comunitat cristiana de referència⁴. Aquí sorgeix la figura del voluntariat de Càritas⁵.

A Càritas, les persones voluntàries constituïm el pilar bàsic i insubstituïble de la seva acció car, com assenyalava el mateix *Model d'Acció Social*, «el voluntariat dels qui col·laboren amb Càritas és la realització del compromís comunitari, fratern, solidari i amb els últims»⁶.

El voluntariat de Càritas, segons el nostre model d'acció, «acompanya, promou, dóna suport, potencia, possibilita, dinamitza, detecta, valora la persona i diu sense paraules que es pot comptar amb ella; però no pas suplir-la»⁷.

³ CÀRITAS ESPANYOLA: *Model d'Acció Social*, Madrid, 2009, pàg. 31.

⁴ CÀRITAS ESPANYOLA: *9 temas claves en las Cáritas parroquiales*, col·lecció «Documentos de Trabajo», Madrid, 2009, pàg. 8.

⁵ Op. cit., pàg. 31.

⁶ CÀRITAS ESPANYOLA: *Model d'Acció Social*, Madrid, 2009, pàg. 40.

⁷ Op. cit., pàg. 31.

Com a persones voluntàries participem del compromís de posar en pràctica la vivència dels **valors i actituds** següents⁸:

- Una **fe compartida en Déu**, Pare de tots els éssers humans, que irradia el seu amor a tota la Creació i que ens crida a treballar per i amb molts dels seus fills que pateixen injustament.
- La valoració que té la **pertinença a l'Església**, que ens rep a tots i que practica la caritat de manera organitzada per respondre a aquesta crida de Déu Pare.
- Una **gratuitat** i una **disponibilitat**, cadascú des de la seva condició, en el nostre participar a Càritas.
- Una **preparació** i una **capacitació** en el nostre fer a Càritas.
- Una **responsabilitat** cap a la missió assumida per cadascú, posant en joc els talents rebuts.
- Una **actitud d'acolliment** als nostres companys de la missió i en especial a aquells pels quals treballem.
- Un desig continu de **formar-nos** i millorar en el nostre servei.
- Un treball i un funcionament amb un **estil auster**, que està en just equilibri amb les mediacions que el nostre servei reclama.
- Un **compromís amb la institució** que aporta no només el que hi fem, sinó la integritat del que cadascun de nosaltres som.
- Una consciència compartida de la **importància que té l'organització** per a ser més eficaços en el nostre servei.

⁸ Vegeu CÀRITAS ESPANYOLA: *Les persones que treballem a Càritas*, col·lecció «Reflexiones y Marcos de Acción», núm. 1, Madrid, 2009, pàgs. 13-14.

- Un **compromís decidit amb la missió evangelitzadora de l'Església** car «l'Església existeix per evangelitzar»⁹ i tot en ella, també la caritat viscuda¹⁰, està al servei de l'evangelització¹¹.

1.3. El voluntariat a Càritas

El voluntariat és un element essencial de la identitat de Càritas. Les persones voluntàries es comprometen amb els altres i pels altres des de la radicalitat i la gratuïtat de l'amor que neix de la fe¹².

El voluntariat a Càritas és¹³:

- Un voluntariat **compromès** que creu en el canvi social cap a una societat més justa.
- Un voluntariat **actiu** que fa aportacions a la societat, no només des de la tasca realitzada sinó també des de les actituds expressades.
- Un voluntariat **capaç d'organitzar-se i participar** des de respostes col·lectives davant l'individualisme.
- Un voluntariat **coherent** des de l'acció realitzada i que a partir d'aquí creix com a persona, com a cristià.
- Un voluntariat que **plasma**, a través de la participació, els valors com la solidaritat, la gratuïtat, la igualtat...

⁹ PAU VI: exhortació apostòlica *Evangelii nuntiandi*, 14.

¹⁰ Vegeu op. cit., 15.

¹¹ No podem oblidar aquesta dimensió evangelitzadora de l'Església i, en conseqüència, del voluntariat de Càritas, si bé en l'exercici d'aquesta tasca caldrà tenir en consideració la recomanació pràctica de Benet XVI: «El cristià sap quan és temps de parlar de Déu i quan és oportú callar sobre Ell, deixant que parli només l'amor» (*Deu caritas est*, 31).

¹² ALTABA, V.: op. cit., pàgs. 22-23.

¹³ Vegeu *9 temas claves en las Cáritas parroquiales*, op. cit., pàg. 32.

- Un voluntariat amb **disponibilitat per a l'acció i la formació**, superant la simple bona voluntat i promovent una acció de qualitat.
- Un voluntariat **en procés**, amb motivacions diferents, que es fa dia a dia per mitjà de la tasca, la formació i l'acompanyament.
- I com a fonament de tot això, un voluntariat **viscut com a vocació**: «Ens hem posat en marxa cap al món dels pobres i hem posat la nostra vida al seu servei no per ocupar el temps i buscar un entreteniment, sinó perquè ens hem sentit cridats a aquest servei des de la nostra identitat i compromís cristians»¹⁴.

1.4. Relació de Càritas amb la persona voluntària

Tenint present tot el que hem dit, amb l'objectiu de potenciar el voluntariat a Càritas, la institució es compromet a¹⁵:

- **Permetre l'accés a totes les persones sense discriminació**, sempre que respectin la naturalesa i finalitats de Càritas i estiguin disposades a participar activament en les activitats de la institució¹⁶.
- **Analitzar, conjuntament, les possibilitats reals i efectives de compromís** determinant l'àmbit i les tasques que es desenvoluparan.
- **Dotar-se d'estructures flexibles** que facilitin la integració progressiva del voluntariat, mantenint-lo informat dels objectius i activitats de la institució, construint conjuntament amb la persona voluntària processos graduals d'incorporació i assumpció de compromisos en la institució.

¹⁴ ALTABA, V.: op. cit., pàg. 18.

¹⁵ Vegeu *Código Ético de las Organizaciones de Voluntariado*, III.2.

¹⁶ Vegeu ALTABA, V.: op. cit., pàgs. 65-66.

- **Promoure itineraris educatius per a la formació del voluntariat**, que tinguin en compte el seu procés de maduració i creixement personal, el cultiu de la interioritat i l'espiritualitat, i la identificació amb l'estil i valors de Càritas.
- **Potenciar la participació** real i efectiva de les persones voluntàries.
- **Prioritzar el treball en equip** davant l'acció individualista; i posar l'accent en la construcció de sinergies i el treball en xarxa, tant en l'àmbit intern de Càritas com a fora de la nostra institució amb altres associacions, xarxes, coordinadores d'entitats sense ànim de lucre...
- **Realitzar una avaluació periòdica** de la feina de manera conjunta i/o personal.
- **Oferir el suport i acompanyament necessaris** per part de totes les persones que treballen a Càritas per a l'acompliment de la tasca, tant en l'aspecte espiritual i humà com tècnic.

La relació entre Càritas i les persones voluntàries no és de tipus laboral, donat el caràcter gratuït de la seva acció. Això no obstant, Càritas garanteix el compliment dels drets i responsabilitats derivats de la legislació vigent. En concret:

- **Complir els compromisos contrets** amb les persones voluntàries, en el marc de l'acord establert en el moment de la seva incorporació, respectant els seus drets i deures.
- **Tenir subscripta una pòlissa d'assegurances** d'acord amb les característiques i circumstàncies de l'activitat desenvolupada que cobreixi els sinistres de les persones voluntàries i els que es produeixin a tercers, ocorreguts en l'exercici de les activitats encomanades.
- **Cobrir les despeses** derivades de la prestació del servei, previ acord amb la institució, i **proveir dels mitjans i recursos adequats** per al compliment de les seves funcions.

- **Garantir** a les persones voluntàries les mateixes **condicions higièniques, sanitàries i de seguretat** previstes per al personal remunerat, en l'exercici de les seves activitats.
- **Facilitar** a les persones voluntàries **una acreditació** que les habiliti i identifiqui per a l'exercici de l'activitat assignada.
- **Emitre un certificat de l'activitat** de la persona voluntària si el sol·licita, en el qual constarà, com a mínim, la data, la durada i la naturalesa de la prestació efectuada.
- **Portar un registre d'altres i baixes** del personal voluntari.

1.5. Drets de la persona voluntària

Per aconseguir que el voluntariat respongui a la identitat expressada en aquesta Carta, es configuren com a drets de la persona voluntària a Càritas tots els que contemplen les lleis vigents, i en especial:

1. **Ser ben acollit**, rebre suport i ser informat sobre la identitat, missió i accions de Càritas.
2. **Ser orientat** cap a les activitats més adequades pel que fa al seu perfil personal, motivació i habilitats.
3. **Acordar lliurement les condicions de l'acció voluntària**, l'àmbit o el sector d'actuació, el compromís de les funcions definides conjuntament, els temps i l'horari que podrà dedicar a Càritas i les responsabilitats acceptades; ser respectat pel que fa al temps disponible per a la realització de la tasca de voluntariat.
4. **Ser membre actiu** en les estructures de participació, reflexió i debat establertes per la institució.
5. **Rebre formació** general i especialitzada, de forma inicial i continuada, sobre Càritas per a un acompliment adequat de les tasques que farà, amb la finalitat d'ajudar a aconseguir un major creixement personal, espiritual i social.
6. **Estar acompanyat** en l'activitat tot rebent el suport que és propi d'una entitat cristiana d'acció social.
7. **Participar activament** en l'elaboració, execució i avaluació dels projectes en què desenvolupi el seu compromís.
8. **Ser respectat** per la institució en el seu procés de creixement i desenvolupament personal.
9. **Estar assegurat** dels riscos a què es pugui exposar en la realització de la tasca de voluntari, incloses les responsabilitats civils respecte a terceres persones.
10. **Realitzar l'activitat en les condicions adequades de seguretat i higiene.**
11. **Disposar d'una acreditació identificativa** de la condició de persona voluntària davant tercers i obtenir certificacions de la participació en els programes.
12. **Ser compensat per les despeses** que l'activitat voluntària ocasioni, previ acord amb Càritas.

1.6. Deures de la persona voluntària

Les persones voluntàries estan obligades a complir els deures estipulats en la legislació actual relatius al voluntariat i els que Càritas demana a les persones que hi treballem. En particular són:

1. **Respectar la dignitat i el valor absolut de la persona**, fent el servei amb humilitat i amor cap a l'altre.
2. **Acceptar la naturalesa i els objectius de Càritas**, desenvolupant les tasques i encàrrec d'acord amb la identitat de Càritas.
3. **Treballar en equip**, complementant-se en la tasca amb la resta de persones que treballen a la seva Càritas.
4. **Realitzar l'aportació** de la tasca personal d'acord amb les seves aptituds i possibilitats, i **seguint la metodologia, l'estil i els programes de Càritas**, incloent-hi la preparació, el desenvolupament i l'avaluació de l'acció corresponent.
5. **Participar activament en el procés formatiu i d'acompanyament** acordat i requerit per la institució.
6. **Ser solidari i responsable**, complint amb diligència i de forma organitzada els compromisos adquirits.
7. **Guardar confidencialitat** de la informació rebuda en la realització de les tasques i complir la legislació en matèria de protecció de dades.
8. **Utilitzar degudament l'acreditació i els distintius de Càritas.**
9. **Rebutjar qualsevol mena de contraprestació** econòmica o material que pugui ser oferta per la persona destinatària de l'acció o per altres persones en virtut de la seva actuació.
10. **Observar les mesures de seguretat i higiene** reglamentades i seguir les instruccions que s'estableixin per a l'execució de les activitats acordades.
11. **Tenir cura del material** confiat per Càritas per al desenvolupament de les tasques acordades i **fer-ne un bon ús.**
12. **Retirar-se de l'acció voluntària si no pot garantir el respecte a les seves finalitats i naturalesa.**
13. En cas de renúncia, **notificar-ho amb l'antelació** pactada prèviament, per tal d'evitar perjudicis greus a les persones destinatàries de l'acció, al servei que es presta i a la institució.

1.7. Incorporació de la persona voluntària

La **incorporació** a l'acció voluntària ha de ser un **procés dinàmic** en el qual **s'orienta i acompanya** la persona voluntària i se li **explica** la identitat i missió de la institució a la qual s'incorpora i les tasques que hi realitzarà.

Aquesta incorporació es formalitzarà per escrit mitjançant un acord o compromís que, a més de determinar el caràcter altruista de la relació que s'estableix, tindrà el contingut mínim següent:

- a) La naturalesa i missió de la institució a la qual s'incorpora.
- b) El conjunt de drets i deures que corresponen a ambdues parts.
- c) El contingut de les activitats i funcions que la persona voluntària es compromet a realitzar.
- d) El procés de formació que necessita per a la realització de les funcions que s'assignen a la persona voluntària.
- e) La durada del compromís i les causes i formes de desvinculació per part d'ambdues parts.

1.8. Coneixement i desenvolupament

El que recull aquesta *Carta del Voluntariat de Càritas* ha de ser conegut i acollit per totes les persones, voluntàries o contractades, que col·laboren amb la institució.

Haurà de ser presentat a les persones voluntàries i, junt amb la institució, caldrà dissenyar un *procés d'acompanyament i formació personal* que permeti un desenvolupament de l'acció voluntària, d'acord amb la identitat de Càritas i la seva finalitat de treballar, des de la Caritat, en la construcció d'un món més just i solidari.

